

Kazimierz Krzysztofek
Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Etiologia kryzysu i drogi wyjścia
Refleksje socjologa

Konferencja Ministerstwa Gospodarki
Warszawa 17.02.2010

Diagnoza

- Kryzys - „reset” systemu
- opóźnienie kulturowe, instytucjonalne i mentalne (dysfunkcja systemu)
- Każdy system dąży do równowagi i wyeliminowania odkształceń które utrzymują nierównowagę
- nierównowaga pojawiła się w wyniku nieprzystawalności dwóch światów kulturowych, ekonomicznych, politycznych i mentalnych – off-line i online.
- Do świata *on line* przenosi się coraz więcej energii społecznej i działań ludzkich, co nie znalazło odpowiedniego odzwierciedlenia w strategiach przystosowawczych.

Analiza sieciowa

- potęgowy rozkład interakcji: akceleracja procesów
- hiperredundancja pieniądza
- konsumpcyjny algorytm systemu
- opóźnienie kulturowe i instytucjonalne
- kryzys w dziedzinie kontroli

„Przestrzeń przepływów”

największe zyski z przemieszczania się ludzi, towarów
pieniędzy i wszelkich symboli.

Rynki finansowe jako system złożony

- pod koniec lat 70. Wall Street był areną transakcji kupna-sprzedaży akcji ok. 30 mln sztuk dziennie.
- W 2007 roku, w szczycie boomu, padł rekord dzienny transakcji - 5,7 mld transakcji.
- za dużo transakcji, za mało nadzoru

- Kryzysy w systemie złożonym - zjawisko emergentne o niskim stopniu przewidywalności
- na niewiele przydają wiedza i doświadczenie minionych kryzysów – potrzeba nowego języka
- Słaba gotowość do zmierzenia się z sytuacją kryzysową
- Zakłócenie mechanizmu twórczej destrukcji
- „Ratowanie lasu przed pożogą”

Scenariusze

- Zmęczenie szaleńczym postępem technologicznym, wyhamowanie, „trawienie”
- Cofnięcie, regres (John Gray)
- Kontynuacja – *back on track* po przejściowym zakłóceniu
- „Ekonarracja”

Dwa ostatnie stwarzają największe szanse

innowacyjność skierowana na człowieka

- Zdrowie
- Uroda
- Młodość,
- Mądrość
- Szczęście
- Potencja
- *Erlebnis*, gadżety
- Status, próżność
- Więzy
- Tożsamość
- Doskonalenie
- Przyjemności

Ekonarracja

- Jakość środowiska
- wchłanianie środowiska przez rynek
- *Environmental impact* był narzucony
- Względy ekologiczne nie mieściły się w racjonalności krótkookresowej
- Po urynkowaniu ocieplenia klimatu - długofalowa racjonalność ekonomiczna – warto inwestować
- Ekokonsumpcja
- wikinomia

Obszary szans

Reaktywacja

- Jakość życia, postmaterializm, zmiana modelu konsumpcji
- Zdyskontowanie ekorozwoju
- rezerwy wzrostu wydajności bez innowacji się kończą
- Technologie sieciowe (post-scientific society?)
- Imperatyw innowacyjności w nowej strategii UE
- ekotechnologie
- Technologie na rzecz kontroli i bezpieczeństwa

Pro domo sua

Niepewność dot. strategii 2030:

- nie wiemy jak się zachowa pokolenie „sieciaków”, jakie będą jego priorytety m.in. konsumpcyjne;
- Doświadczenia krajów rozwiniętych informatycznie nie są miarodajne, bo one też tego nie wiedzą.

kapitał intelektualny

- kapitał ludzki (wykształcenie, doświadczenie, umiejętności i postawy),
- kapitał strukturalny (potencjał placówek oświatowych, naukowych, badawczych),
- kapitał społeczny (potencjał społecznych norm postępowania, zaufania i zaangażowania),
- kapitał relacyjny (związany z wizerunkiem Polski na zewnątrz, z integracją, globalną gospodarką),
- kapitał systemowy (jakość instytucji i sektora publicznego, kapitał kulturowy (habitus)
- Kapitał kulturowy – depozyt przeszłości

- Potrzebny jest audyt niematerialnych aktywów ludzi, przedsiębiorstw, społeczności, regionów i instytucji, które,
- odpowiednio wykorzystane, mogą być źródłem obecnego i przyszłego dobrostanu kraju.

Strategie

- Ile konstruktywizmu, odgórnej strategii (top down,
- ile samoorganizacji